

Михаил Булгаков
Колекција трулих
чињеница

ФЕЉТОНИ 2

Превела

НАДА УЗЕЛАЦ

БУКФАЛ

СРЕЋКО

Добио је! Добио је!
Ево срећника...
Он увек добија.

Песма

Увече се чуло куцање на врата стана железничара Карнаухова на станици Н. Супруга Карнаухова, огрнувши се марамом од козје длаке, пође да отвори.

– Ко је тамо?

– То сам ја, Дашењка – одговори за вратима, уз јецаје кише, нежним гласом сам Карнаухов и изненада зарза као коњ.

– Напио си се, изроде? – проговори Дашењка, тандрчући вијком.

Сноп светлости блесну на сијалици и у копрени од кише појави се збуњено и савршено трезно лице Карнаухова, а напоред с њим из мрака се прополи коњска њушка с мреном на оку. Супруга се тргну.

– Хајде, хајде, Саврасочка – цмољавим гласом проговори Карнаухов и повуче коња за узду. Коњ се, звецкајући копитама, попе на доксат, а одатле – у трем.

– Па, ти?! – заусти Дашењка и остаде отворених уста.

– Тпрррр-у... Дашењка, не грди ме... Али... али... о, марво – отпоче бојажљиво Карнаухов – ништа неће направити – кобила је мирна. Она ће овде, у трему, да се смести!...

Тад се Дашењка освести:

– Како то у трему? Кобила у трему? Па ти си пошашавео!

– Дашењка, па у дворишту не можемо да је држимо. Јер ни шупицу немамо. Она је животиња нежна. Ако је киша покваси – оде кобила.

– И ти с њом дабогда пропао! – узвикну Дашењка. – Откуд си ми на главу такву гадуру натоварио? Па погледај је, она је ћопава!

– И слепа, Дашењка – надовеза се Карнаухов – видиш, мрена јој је као палачинка.

– Па ти ми се још и подсмеваш – затутња Дашењка. – Колико ли си је платио? И ког ће ти ђавола коњ, несрећниче!...

– Пола рубље, Дашењка. Педесет копејки свега.

– Пола рубље? Па ја бих две фунте шећера купила...

– Дашењка, веруј ми, на дамске ципеле сам циљао. Мислио сам да ти поклончић за рођендан направим.

– Какве ципеле, алкохоличару?

– Ја нисам алкохоличар, Дашењка... Лутрија је одржана. Хтео сам да побегнем, него ме је начелник депоа ухватио. Здраво, каже, Карнаухова, додељујем, каже, Карнаухова, занимљиве срећке за лутрију – извуци срећку. Ја му кажем – нећу. А он одговара таквим гласом: а, нећеш! Па, како хоћеш...

Одавно ја примећујем, Карнаухове, да ти мене не волиш. Па, добро... Видим ја, не узмеш – пропаст! Па, кажем, изаберите ми једну срећку. А он ме уверава – ти си, каже, срећне руке, сигурно ћеш извући или дамске ципеле 36 или музичку кутију која свира 19 комада. Почели да извлаче лозове, нико ништа, а ја имао број 98 – цап – кобила! Публика се кикоће, хтео сам да побегнем, а начелник депоа каже: не, стој! Није по закону. Добио си, онда узимај. А куд да је денем? Почео да је поклањам – нико неће, публика се кикоће.

– Напоље! – дрекну Дашењка. – Напоље заједно с кобилом и нестани из куће!

– Даш ...

– Напоље! – понови Дашењка и широм отвори врата.

– Па – тпррруу. Дашењка, слушај... Хајде, хајде, стрвино...

Кобила загрме копитама. Сијалица последњи пут севну на линије кише, а затим копрена измаглице прогута срећника с његовим добитком.

Кроз шуштање кише пригушено је допирало:

– Па-па... Цркла дабогда.

ПАСЈИ ЖИВОТ

Поштовани друже уредниче!

Објавите моју скромну причу о јапанском псу – поклону.

Радећи у возу број 1, Чита–Москва, догодило ми се да сам, приликом његове ревизије, открио изванредно присуство пса у возу.

Наиме: из Шангаја до Беча путовала је аустријска грађанка, жена аустријског конзула, који се налазио у Јапану, у међународном вагону, и заузима мала у њему два места. Једно место, број 10, за себе, и друго место, број 9, за псетанце.

Морао сам аустријску држављанку да оглобим за извесну своту због тога што код себе није имала потврду за пса. Аустријска држављанка платила ми је новац.

Али мене је веома заинтересовало какво је то псетанце које путује првим разредом, а пошто ја ниједан други језик, осим руског, не говорим, морао сам да се обратим спроводнику:

– Питај је – кажем – чему служи ово псетанце?

Спроводник је поразговарао с аустријском грађанком на страним језицима и одговара:

– Ово псетанце је посебно, грађанка га је узела на поклон аустријском министру иностраних послова и платила је за псетанце у Јапану 1000 рубаља у злату.

– А питај – кажем – ког ће ђавола министру иностраних послова тако скупоцено псетанце? Он одговара:

– Испоставља се да аустријски министар има једно јапанско псетанце-мужјака, а она му сад доноси псетанце-даму.

– Аха – кажем ја.

И почео сам да израчунавам колико је коштала невеста-псетанце. Хиљаду рубаља у злату у Јапану, па карта првог разреда међународног вагона од Чите до Москве 187 р. 3 4 к. Па још карте за даље. Осим тога, шта псетанце једе? Испоставља се: хране је прво бујоном од живине, као друго – гризом, а за трећи оброк – страном чоколадом.

– А што – кажем ја – страном?

Испоставља се, псетанце је изјавило да руску чоколаду оно неће да једе! Псетанце ме је изузетно заинтересовало. Ћебе јој је свилено, јастук свилен, а поред тога има и оделце – неколико комада – и такође све свилено.

– А чизме оно – питам – не носи?

– Не – каже спроводник после страног језика – испоставља се, иде босо.

– А ако се оно – кажем – прехлади по блату?

А спроводник ми узвраћа:

– Глуп си ми ти човек, па зар ће да иде по блату? Оно се вози у аутомобилу.

– Шта – кажем – у малецком псећем аутомобилу?

– Па не – каже – у обичном аутомобилу. Газда-рица је држи на рукама.

Па, тад сам све сазнао, захвалио сам се спроводнику. Кажем: „Довиђења“. Псетанце – уопште не обраћа пажњу на мене.

А спроводник каже: „Она пролетере не воли“.

✱

Молим вас, друже уредниче, штампајте моју истиниту причу о министарском псу, да је прочитају сви радници у нашем саобраћају.

Железничар

Писмо железничара,
не мењајући ништа,
преписао

Михаил Булгаков

„НИ ЗА ДЛАКУ ВИШЕ“

На станици Бирјулово Рјаз.-Ур ж. п. радници су одлучили да не допусте продају вина и пива у задрузи, у којој се примећује криза најнеопходнијих производа.

Раднички дописник

– Нећу!

– Ама погледај каква је рјабиновка. Јачина ни за длаку виша, попијеш ову нову, презалогајиш, не знаш где си – на станици или у рају!

– Па, нећу. Не желим. (Пауза)

– Има ли путера?

– Нема. Криза.

– Онда, ево шта... Шећера у кристалу, одмери ми.

– Следеће недеље биће...

– Гриза има?

– Прекосутра добијамо.

– Па шта ви, ђаволи, имате?

– Буди опрезнији. Ово ти је задруга. Ђавола нема. А, ево, добили смо контингент вина. Таква вина, да се забезекнеш. Из државних подрума Азербeјџанске републике. Аутономни виногради на Врапчијим брдима у Москви. Ни за длаку више! Хе-

рес, порто, мадера, аликанте, шабли типа бордо, мускат, порто-франко, порто-рико... број 14...

– Што ме искушаваш? Фашисто!

– Не искушавам те. За твоје добро ти причам. Пробај аутономног порта. Недавно је помоћник начелника купио 3 флаше, кад се дресина преврнула.

– Што ме мучиш?

– Црно, стоно, разне нумерације. Суво бело, цинандали, напареули, мукузани, ореанда!

– Престани!

– Ах-Данило!

– Па, боље да пођем, бог с тобом.

– Чекај! Ризлинг, руска горка, поморанцина вотка, пиво мартовско, зубровка, абрау, портер...

– Па, дај, дај ми... Дођавола с тобом. Победио си ме. Дај две флаше рјабиновке...

– Пиво, пола туцета, да запакујем?

– Запакуј, црк'о дабогда!

*

– Ех! Ех! А дрва саме јасике!

– Ех! Не горе без керосинке!

Плаче Дуњка у доксату!

Ланца-дрица! Ца, ца!!!

– Ле-епо... Где си се тако натрескао?

– Ах... Рјаби... рјаби... би-би. У зидру-зидру-зи...

*

– Грађани! Отворено вам кажем. Немам више снаге. Плачем, али пијем!... Мукузани... Једни начин је – да се затвори осиње гнездо!

– Осиње!

– Осиње гнездо с флашама. Шећера нема, а због чега, као противтег: московску малагу имају? Дозволите ми да поставим питање: уместо зејтина нуде цинандали, ни за длаку више 1 р. 60 к. за флашу...

– Истина!

– Обуставити!

– Нипошто не допустити!

– Ја сам – за!

– Секретару, у име револуције.

Садржај

1924.

Срећко	7
Пасји живот	10
„Ни за длаку више“	13
Серија нула шест № 0660243	16
Како је он сишао с ума	23
Тренуци живота и смрти	27
Шакетање	31
Ре-ка-ка	36
Метаболизам	39
Сарадник с масом или свињарија по професионал- ној линији	43
Бурнаковљев нећак	47
Криво огледало	54
Пустиња Сахара	59
Представа у Петушкама	67
Сећање... ..	70
Поводом голотиње	77
Златни документи	79
Случај с купатилима	84
Како се борити с „Гудком“ или уметност одговара- ња на саопштења	90
Три врсте свињарија	95

Летећи Холанђанин	99
Вода живота	103
Службеница у купатилу Иван	106
Апотека	113
Квасац и белешке	115
Русвај с печатима	117
Из петних жила	120
Сироти Всеволод	122
ГениЈална личност	126
Дволични Чемс	130
Динамит!!!	134
Зачарано место	138
Запорошци пишу писмо турском султану	142
Празник са сифилисом	146
Исцелитељ	150
Округао печат	153
Колекција трулих чињеница	157
Ревизија	159
Пустоловине зидних новина	162
Успешан и неуспешан порођај	167
Залог љубави	169
Ђаволска посла	173
Мадмазел Жана	177
Кондуктер и члан царске породице	181
Неуморне бодистикиње	185
Кад се смрачи	188
Они хоћеду да покажу своју ученост	191
О користи од алкохолизма	195
О користи од алкохолизма	200
Како се Бутон оженио	202
Рад на 30 степени	205
Човек с топломером	210

Поводом млађења жена	214
Црначки случај	218
Кад мртви устају из гробова... ..	221
Како је за теткин новац месни комитет купио по- клон	226
Пожар	229
Погрешне панталоне	232
Мученик татица	235
Мртви ходају	239
Сентиментално пискарало	242
Шугав тип	247
Првак света	252
Радио-Пећа	258
Приликом обављања светих дужности	264
Повезивањем по тинтари	268
Путовање по Криму	272
Низ изванредних планова	295
Шпрехен зи дојч?	298
Ред покајника	301
Весела железничка станица	304
Запалење мозга	307
Каро прича	315
Бучни рај	324
Тајна ватросталне касе	326
Музичко-вокална катастрофа	334
Пијана локомотива	340
Развратник	345
Точак судбине	349
Енглеске зихернадле	354
Акатист нашем квалитету	358

[1973.]

Типаж	363
Сањао сам... ..	368

[1988.]

Ренесанса трговине	381
--------------------------	-----